

Paskai László bíboros

Dr. Paskai László (Szeged, 1927. május 8. –) bíboros, nyugalmazott (kiérdemesült) esztergom-budapesti érsek.

Szülei Paskai Ádám és Ördög Mária kikeresztelkedett zsidók voltak. Az édesapa a holokauszt kezdetéig mint csendőr tevékenykedett. A gyermek Lászlót a háború végéig a keszthelyi karmeliták bujtatták; ez az élmény alighanem befolyásoló erővel bírt későbbi életútjára is. Szegeden a piaristáknál tanult, 1945-ben érettségizett. Belépett a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett ferences rendtartományba, ahol 1949-ben tett fogadalmat. Rendi neve: Pacifik. Filozófiai és teológiai tanulmányait Gyöngyösön kezdte, a rend szétszórása után a Budapesti Hittudományi Akadémián tanult. 1952-ben szerzett teológiai doktori címet. Pappá 1951. március 3-án szentelték. 1952 és 1955 között püspöki szertartó

Szegeden, 1955-től 1965-ig filozófiai tanár, prefektus, spirituális. 1965–1969 között a Központi Papnevelő Intézet spirituálisa, 1973-tól 1978-ig rektora. 1965-től a Hittudományi Akadémia megbízott előadója, 1967–1978 között a filozófia tanszék vezetője. 1978. március 2-án Bavagalianai címzetes püspökké és veszprémi apostoli kormányzóvá nevezték ki. 1978. április 5-én szentelték püspökké. 1979. március 31-étől 1982. április 5-ig veszprémi megyés püspök, ezt követően 1987. március 3-ig Ijjas József mellett kalocsai koadjutor érsek. 1986 júliusától 1990 szeptemberéig a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke. 1987. március 3-ától esztergomi, az egyházmegyéek átszervezése folytán 1993-tól esztergom-budapesti érsek, Magyarország prímása. 1988. június 28-án a pápa bíborosi rangra emelte, címtemploma – elődjéhez, Lékai Lászlóhoz hasonlóan – Rómában a falakon kívüli Szent Teréz-templom (*S. Teresa al Corso d'Italia*). 75. életévét elérve benyújtotta lemondását, melyet II. János Pál pápa elfogadott. 2003. január 11-éig a főegyházmegye adminisztrátora volt, jelenleg Esztergomban él. Utóda Erdő Péter. 2007. május 8-án betöltötte 80. életévét, ezzel elveszítette pápaválasztó jogát, vagyis egy jövőbeni konklávéban már nem vehet részt. 2008. október 23-án Esztergom Díszpolgárává választották. Bíborosi munkájának emlékeztető eseménye volt II. János Pál pápa első és második magyarországi látogatása, és Mindszenty József hamvainak hazahozatala és újratemetése. Az 1948-ban a kommunisták által koholt vádakkal letartóztatott és így félreállított hercegprímásról ugyanakkor 1986-ban azt mondta, "Rákosi Mátyás fel akarta venni a párbeszédet a Vatikánnal", a katolikus intézményrendszer nagy részének feloszlataához Mindszentynek az államosítással szembeni teljes ellenállása vezetett. 1989 májusában kijelentette, hogy nem tartja szükségesnek Mindszenty rehabilitálását, mivel az egyházban „természetes a szenvedés vállalása". Szendi József veszprémi püspök ezt számon kérte Paskain, aki 1989. július 1-jén hivatalos levélben kezdeményezte a kormánytól Mindszenty rehabilitációját.

Ungváry Krisztián történész szerint „Tanár” fedőnéven 1965 és 1974 között együttműködött az állambiztonsági szolgálat III/III-as ügyosztályával. A beszélgetésekről készült jelentéseket az őket nyilvánosságra hozó történész túlnyomórészt személytelenek, „kifejezetten jóindulatúnak” ítélte. Ungváry nem is a kényszerű jelentéseket tartja a diktatúrának tett igazi szolgálatnak, hanem a késő Kádár-rendszerben felívelő karrierű pap későbbi tevékenységét, nyilatkozatait

Tomka Ferenc szociológus-egyháztörténész szerint (Halálra szántak, mégis élünk – *Egyházüldözés és az ügynökkérdés, 1945–1990*. Szt. István Társulat, Bp., 2005. ISBN 963-3616-92-1) a jelentések rendszeresen ismétlődő kihallgatásokon keletkeztek, melyekre különböző ürügyekkel - pl. a kispapok állítólagos tiltott tevékenységének megbeszélése - Paskait egyszerűen berendelték. Csak a szolgálat minősítette ügynököknek a főpapot, de valójában nem tekinthető annak.

1990. február 6-án Németh Miklós kormányfővel közös nyilatkozatban érvénytelenítették az 1950-ben a püspöki kar és a rákosista kormány közötti, a Vatikán hozzájárulása nélkül kötött megállapodást, amelyben a magyar katolikus felsőpapság elismerte a kommunista Magyarország államrendjét és kötelezte magát, hogy nem engedi meg a katolikus egyház „államellenes politikai célokra” való felhasználását.

Művei:

- *Ezer éve Szent Adalbert oltalma alatt*. In: *Strigonium antiquum*. Szerk. Hegedüs András, Bárdos István. Esztergom, 2000.
- *A Lélek erejében*. Válogatás Paskai László bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek tízéves főpásztori szolgálata alatt elhangzott szentbeszédeiből, előadásaiból 1987–1997. Budapest, Szent István Társulat, 1997.
- *Magyar szentek a keresztény Európában*. In: *Szentjeink és nagyjaink Európa kereszténységéért*. A Vatikáni Kiállítást Előkészítő Bizottság, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Egyháztörténeti Bizottsága és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem által rendezett történész konferencia előadásai 2000. május 4-5. Szerk. Beke Margit. Budapest, 2001.
- *Simor János emlékkönyv*. In: *Strigonium antiquum*. Szerk. Beke Margit. Budapest, Márton Áron K., 1992.

Báta 1993-ban ünnepelte a bátai bencés apátság alapításának 900. éves évfordulóját. A főbúcsú ünnepi szentmiséjét, szeptember 26-án Paskai László bíboros, esztergomi érsek végezte nagy számú zarándok előtt. Zarándokok jöttek: Szombathely, Táplánszentkereszt, Ják, Bodrogköz, Hódmezővásárhely, Pécs, Pécs-Gyárvaros, Szászvár, Vereb, Kátoly, Szöd, Böleske, Baja, Dabas, Bodajk, Bátaszék, Mohács, Geresd, Ercsi, Bükkösd és Sükösd településekről.